

рентних переваг, необхідно також використовувати й державний вплив на процес забезпечення конкурентоспроможності підприємств і галузей національної економіки. Держава повинна створити необхідні умови для виникнення і підтримки конкурентних переваг національної економіки у цілому.

Висновки. Таким чином, розглянувши маркетингові чинники забезпечення міжнародної конкуренто-

спроможності підприємства, виявлено взаємозв'язок між основними складниками міжнародної конкурентоспроможності, конкурентними перевагами та конкурентним статусом підприємства. Отже, для успішного функціонування підприємства на міжнародному ринку необхідно постійно аналізувати та враховувати вплив цих факторів на результати зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Список літератури:

1. Чинники забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства. URL: www.rusnauka.com/7_PNI_2015/Economics/2_188760.doc.htm.
2. Шталь Т.В., Змеєва А.А. Систематизация методов оценки международной конкурентоспособности предприятия. Бизнес Информ. 2016. № 1. С. 20–25.
3. Пермінова С.О., Романко Є.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю як фактор успіху сучасного підприємства. Молодий учений. 2016. № 2(29). С. 71–75.
4. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств / І.Ю. Сіваченко, Ю.Г. Козак, Н.С. Логвинова. Київ: Центр учбової літератури. 2010. 226 с.
5. Конкурентоспроможність підприємства. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=10502>.
6. Стратегія диверсифікації в управлінні міжнародною конкурентоспроможністю підприємства / В.В. Стадник, М.А. Йохна, Г.О. Соколюк. Хмельницький: ХНУ, 2013. 138 с.

УДК 338.45

Бердар М.М., к.е.н., доцент,
доцент кафедри підприємництва
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ УМОВАХ

Бердар М.М. Особливості управління розвитком вітчизняних підприємств переробної промисловості у трансформаційних умовах. У статті досліджено сутність, зміст та особливості управління переробною промисловістю на макро-, мезо- і мікрорівні. Сформульовано основні принципи управління, на яких має базуватися ефективна система сучасного переробного виробництва. Визначено сутність і зміст промислової політики як інструменту управління галуззю на макрорівні, її різновиди та моделі, а також найбільш прийнятну з них для України.

Ключові слова: промисловість, переробна промисловість, управління, промислова політика, принцип, механізм.

Бердар М.М. Особенности управления развитием отечественных предприятий перерабатывающей промышленности в трансформационных условиях. В статье исследованы суть, содержание и особенности управления перерабатывающей промышленностью на макро-, мезо- и микроуровне. Сформулированы основные принципы управления, на которых должна базироваться эффективная система современного перерабатывающего производства. Определены суть и содержание промышленной политики как инструмента управления отраслью на макроуровне, ее разновидности и модели, а также наиболее приемлемая из них для Украины.

Ключевые слова: промышленность, перерабатывающая промышленность, управление, промышленная политика, принцип, механизм.

Berdar M.M. Features of the management of the development of domestic processing enterprises in the transformation conditions. The essence, content and peculiarities of management of the processing industry at the macro, meso and micro levels are investigated in the article. The basic principles of management on which the effective system of modern processing production should be based are formulated. The essence and content of industrial policy as an instrument for managing the sector at the macrolevel, its varieties and models, as well as the most acceptable one for Ukraine, is determined.

Key words: industry, processing industry, management, industrial policy, principle, mechanism.

Постановка проблеми. Для забезпечення безперервного руху до визначеної пануючою в суспільстві парадигмою мети розвитку необхідне ефективне управління цим процесом. Модель експортоорієнтованого адаптивного розвитку, що сформувалася у переробній промисловості України і характеризується переважанням слабодиверсифікованого низькотехнологічного виробництва, надмірною залежністю від кон'юнктури світового ринку та відсутністю механізмів протистояння зовнішнім негативним впливам [3, с. 27], вимагає перегляду підходів до управління розвитком переробних підприємств і формування дієвого механізму його забезпечення. Як підкреслює О.В. Раєвнева, рівень розвитку суспільства прямо пропорційний рівню розвитку сфери управління [13, с. 94], що вимагає нової концепції управління для реалізації вибраної траєкторії розвитку національної економіки у цілому та переробної промисловості в межах цієї траєкторії, а також окремо взятого підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сучасна теорія управління, у тому числі управління розвитком, що охоплює різні сфери – від макро- до мікрорівня та пропонує різні підходи, деталізований інструментарій, механізми, методи, моделі, зокрема у промисловості, сформована завдяки численним дослідженням великої кількості науковців, серед яких – відомі вітчизняні та зарубіжні фахівці: А. Антоненко, І.А. Брижань, М.П. Бутко, Н. Вінер, В.М. Геєць, К.О. Горячева, В.С. Загорський, Н.В. Касьянова, Ю.В. Кіндзерський, Л.Л. Палехова, О.В. Раєвнева, В.Є. Хаустова, Г.М. Чорний та ін. Проте, з огляду на специфіку сучасних трансформаційних умов, недостатньо дослідженими залишаються особливості управління розвитком вітчизняних підприємств переробної промисловості.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення особливостей управління розвитком вітчизняних підприємств переробної промисловості у трансформаційних умовах.

Виклад основних результатів. Для формування уявлення про особливості управління розвитком вітчизняних підприємств переробної промисловості необхідно визначитися з основними поняттями, зокрема з поняттям «управління». Найбільш узагальнене визначення з позицій кібернетики пропонує Н. Вінер, зазначаючи, що явище управління полягає у тому, що активний елемент системи (суб'єкт управління) безпосередньо впливає на решту елементів системи (об'єкт управління) на основі безперервного інформаційного зв'язку між ними [4].

Відобразивши сутність процесу, запропоноване визначення не обмежило науковий пошук, а, навпаки, ініціювало його розширення в напрямі деталізації та дослідження різних аспектів управління. Зокрема, Р.В. Фешур сприймає управління як функцію економіко-виробничої системи з вирішення проблем. На думку науковця, якщо проблеми не виникають, то

система функціонує та розвивається за сталою, вже виробленою технологією. Управління виникає тоді, коли приймаються рішення під час появи нестандартної ситуації [17, с. 100].

В.С. Загорський пропонує змінити кібернетичний погляд на управління синергетичним, за якого суб'єкт управління має синтезувати свої можливості щодо ефективного керування в класичному розумінні зі спроможністю до самоорганізації об'єкту управління. Іншими словами, дослідник пропонує концепцію «суб'єкт – об'єкт управління» (примус) витіснити концепцією «суб'єкт – суб'єкт управління» (самоорганізація) [7]. Слід зазначити, що подібна точка зору має право на існування, оскільки синергетика дедалі впевненіше прокладає шлях у методологію гуманітарних та суспільних наук. Усе більше у науковий обіг входять і поширюються поняття нерівноваги, нестабільності, біфуркації, фазових переходів, нелінійності, маленьких впливів, аттракторів і деяких інших. Синергетика намагається виступити як новий світогляд, світосприйняття, що докорінно змінює розуміння закономірного і випадкового в самих основах побудови світу.

Г.М. Чорний узагалі розглядає управління як практичну діяльність керівників, спеціалістів і повноважних органів, що полягає у раціональному використанні виробничих ресурсів відповідно до місії та цілей конкретного господарюючого суб'єкта, а також як абстрактну теоретичну категорію, що є сукупністю знань про управління як явище [25].

Детальне вивчення наукових джерел та енциклопедичних формулювань приводить до висновку, що сьогодні єдиного визначення терміну «управління» не існує, як не існує й єдиного підходу до його тлумачення. У змістовному плані узагальнено управління можна розуміти як перетворення інформації про стан об'єкта в командну інформацію від суб'єкта, що реалізується як цілеспрямований програмований чи довільний вплив на об'єкти для досягнення кінцевої мети за допомогою процесорів, явищ, процесів у режимі детермінованої чи довільної програми взаємодії з ними.

У системі сучасних знань категорія «управління» охоплює управління діяльністю суб'єктів на макро-рівні (цілого суспільства, національної економіки, її сфер), мезорівні (регіону, галузі, підгалузі) і мікрорівні (окремого підприємства, організації тощо). Крім того, вона стосується управління не тільки людьми, трудовими колективами, технічними системами, а й здійснення впливу на різні соціально-економічні процеси, зміни їхньої траєкторії та інтенсивності, у тому числі на процеси розвитку.

Як зазначає Л.Л. Палехова, сучасна промислова система будь-якого рівня (підприємства, міста, регіону, території, країни або транснаціонального) – це складна відкрита система з безліччю взаємозалежних внутрішніх і зовнішніх виробничих, економічних, соціальних, екологічних та інших відносин, яка

діє у швидко мінливому економічному середовищі, що постійно розширюється [10, с. 84], а розвиток, на думку В.С. Загорського, – це не просто економічне зростання, це фазові, структурні, векторні трансформації в просторово-часових координатах [7]. З огляду на це, процес управління розвитком видається досить складним, багатогранним і має носити комплексний характер.

На відміну від управління системою, об'єктом, управління розвитком будь-якої системи є іманентним процесом виявлення та реалізації перспективних можливостей, що виникають в її зовнішньому та внутрішньому середовищі, і являє собою за своєю суттю активний пошук альтернативних варіантів розвитку, вибір найкращого з них, побудову на цій основі стратегій розвитку системи і формування «робочого» механізму їх реалізації [12, с. 39]. Іншими словами, як зазначають Р.В. Фещур і В.Ю. Смуляк, управління розвитком має на меті переміщення системи з одного стану в інший із новими якісними характеристиками, тоді як управління системою забезпечує переведення її з початкового стану до стану, який мінімально відхиляється від початкового (перебуває у заданих межах зміни інтегрального показника розвитку) [15, с. 101].

Для досягнення цілей розвитку переробної промисловості (ПП) в контексті домінуючої національної парадигми необхідне гармонізоване управління розвитком на макро-, мезо- і мікрорівні на основі єдиних принципів.

Управління розвитком ПП на всіх рівнях має базуватися на принципах:

- цілеспрямованості – спрямовування діяльності будь-якого елемента системи на будь-якому рівні на досягнення загальних цілей розвитку;

- системності – розгляд ПП як складної динамічної системи, що складається із взаємопов'язаних елементів, об'єднаних спільною метою функціонування і розвитку, кожен з яких також є системою зі своїм набором функцій, цілей і завдань;

- науковості – передбачає розкриття причиново-наслідкових зв'язків явищ, процесів, подій, використання в процесі прийняття управлінських рішень і розроблення набору стратегій розвитку науково перевірених й обґрунтованих даних і знань, які відповідають сучасному рівню розвитку управлінської науки;

- послідовності – дотримання наступності в реалізації управлінських рішень і стратегій розвитку, забезпечення логічних зв'язків між отриманими на попередніх етапах результатами і змістом управляючих впливів на наступних, безперервний перехід від нижчого до вищого рівня розвитку всіх елементів і системи у цілому. Цей принцип реалізується в різноманітних формах планування;

- взаємозалежності – передбачає взаємозалежність внутрішніх змінних переробної промисловості всіх рівнів (структура, цілі, ресурси, технології, пра-

цівники) та взаємозалежність указаних змінних з елементами і чинниками зовнішнього середовища, що впливає на розвиток ПП і відчуває відповідний вплив з її боку;

- синхронізації дій – одночасне на всіх рівнях виконання односпрямованих управлінських впливів і дій, що забезпечується шляхом тісної співпраці суб'єктів управління, коригування їхніх дій на основі моніторингу ступеня досягнення завдань розвитку ПП на макро-, мезо- і мікрорівні;

- гармонізації інтересів – полягає в узгодженні інтересів усіх елементів переробної промисловості як складної системи, їх збалансованості й несуперечливості в процесі розвитку;

- економічної ефективності – досягнення цілей розвитку з мінімальними витратами, максимізація результатів за наявних ресурсів. Будь-яке управлінське рішення повинно приносити певні вигоди всім учасникам економічних процесів, а не окремим суб'єктам за рахунок зменшення вигод іншим [6];

- свідомості – використання логічних операцій і позитивного, відповідального ставлення всіх причетних до процесу розвитку й управління ним учасників. Відповідно до вимог цього принципу, управління розвитком ПП буде ефективним тоді, коли і суб'єкт, і об'єкт управління проявляють необхідну активність, прискорюючи реалізацію управлінських рішень і заходів, наближуючи тим самим досягнення цілей розвитку.

Дотримання вказаних принципів забезпечить поступовий гармонійний розвиток переробної промисловості на макро-, мезо- і мікрорівні.

Базовою одиницею ПП, що є складовою «цеглинкою» галузі, виступає підприємство. Від ефективності управління розвитком окремих підприємств залежить не лише їхній результат, а й рівень розвитку всієї ПП. Водночас, оскільки підприємство є елементом великої системи, траєкторія та інтенсивність розвитку останньої суттєво впливає на процеси, що відбуваються на кожному окремому підприємстві. А тому, говорячи про управління розвитком, починати слід зі створення умов для всієї галузі. Формою реалізації управлінської функції на мікрорівні є промислова політика.

Промислова політика держави як один із вагомих складників загальноекономічної політики має «вписуватися» в національну доктрину розвитку країни, її економіки та суспільства. Як зазначає Ю.В. Кіндзерський, «залежно від домінуючої у державних, політичних, бізнесових, наукових колах концепції чи доктрини розвитку економіки та вибудовування на її основі взаємовідносин і правил поведінки між державою, бізнесом і суспільством як суб'єктами економіки, визначаються зміст і цілі промислової політики, її форми та інструменти як предмет політики, формуються загальна ідеологія і стратегія розвитку промислового комплексу загалом та його окремих складників як об'єкта політики» [9, с. 40].

Необхідність проведення промислової політики передусім зумовлена нездатністю ринку, що досі залишається в Україні незрілим, вирішити основні проблеми галузі, котрі виникли в процесі політичних, економічних, технологічних змін, неготовністю до таких змін інституціонального середовища розвитку, неспроможністю галузі самостійно вийти з кризового стану.

Для формування та ефективної реалізації грамотної промислової політики необхідне чітке розуміння її суті та мети. У нашій країні, з огляду на патерналістський тип існування протягом десятиліть, сприйняття промислової політики, як майже і будь-якої іншої, у практичному плані зводиться до суто державної підтримки й опікування, вирішення проблем галузі за рахунок бюджету, фінансування, субсидування і дотування господарської діяльності, тобто є досить обмеженим, занадто спрощеним і однобічним. Саме тому сьогодні точаться дискусії щодо її необхідності, якщо сприймати її лише як форму державної підтримки, то чи потрібна вона взагалі в ринковій економіці. Натомість у розвиненій «здоровій» економіці промислова політика покликана створити умови і систему мотивації для ефективного розвитку промисловості, відповідний сприятливий клімат взаємодії між переробними підприємствами та державою, а не надавати фінансову допомогу чи пільги. Завдання промислової політики насправді, як влучно зауважила В.Є. Хаустова, – не вибрати «переможця», а змусити «переможеного» рухатися [16].

Дослідження наукових джерел показало численну кількість визначень поняття «промислова політика». Більшість із них характеризує її зміст та сутність із погляду двох підходів: структурного (галузевого) та інституціонального. Зокрема, у межах першого підходу промислова політика переважно розглядається як комплекс державних заходів, спрямованих на змінення структури економіки завдяки створенню більш сприятливих умов для розвитку її пріоритетних секторів [11, с. 238], у межах другого – як сукупність засобів загальносистемного характеру, що дають державі змогу впливати на промисловий розвиток шляхом упровадження через організацію діяльності відповідної системи інститутів певних заходів [18].

З огляду на цілі дослідження, ми розглядаємо промислову політику з погляду функціонального підходу – як діяльність з управління розвитком промисловості. Її стратегічна мета – створення умов для безперервного розвитку та поступового переходу до вищих технологічних укладів [9; 18]. Іншими словами, якщо промислова політика не має за мету розвиток, то вона не має сенсу. На цьому наголошує і професор В.М. Геєць, підкреслюючи, що промислова політика перетворюється на політику розвитку, оскільки спрямована на формування виробництв у важливих для країни видах діяльності шляхом реалізації порівняльних переваг, створюваних за рахунок

як кон'юнктурних, цінових чи природних обставин, так і політики розвитку людського капіталу на засадах підвищення, перш за все, рівня освіти та досягнення успіхів у науці, техніці і технологіях. У разі домінування цих факторів завдяки діяльності саме держави, яка несе відповідальність за реалізацію промислової політики, остання набуде ознак інноваційного спрямування [5, с. 4].

Отже, у контексті сучасної парадигми розвитку, стану й особливостей функціонування ПП промислова політика як сукупність управлінських дій та ініціатив повинна мати стратегічний характер, бути націленою на перехід до вищих технологічних укладів і подолання структурної кризи за рахунок:

- усунення невідповідності між новою техніко-економічною парадигмою промислового розвитку та інституціональною структурою суспільства, швидкість трансформації якої зі значним лагом завжди відстає від швидкості появи нових, більш прогресивних способів виробництва;

- завершення структурної перебудови промисловості в рамках забезпечення системного поєднання в ній її технологічної, галузевої, організаційної, управлінської та інституціональної структур у періоди міжциклічних переходів [15, с. 8; 9].

За набором інструментів, що використовує держава для здійснення управлінського впливу на розвиток промисловості, виділяють дві моделі промислової політики: «жорстку» і «м'яку». Перша, яку ще називають горизонтальною [1; 18], орієнтована на розвиток окремих пріоритетних секторів і передбачає перерозподіл ресурсів національної економіки на їх користь за допомогою інструментів переважно прямого державного впливу: регулювання цін, бюджетного субсидування, держзамовлення, розміщення виробництва певних груп товарів на держпідприємствах, стимулювання експорту, державного фінансування фундаментальних та прикладних наукових досліджень тощо. Друга модель, яку ще називають вертикальною [1; 18], орієнтується на створення сприятливих умов ведення бізнесу в усіх галузях без виокремлення «національних чемпіонів» зі специфічним статусом і пільговими умовами господарювання. Інструментарій «м'якої» політики складається переважно з важелів непрямого впливу, зокрема: технічне регулювання, інституціональне забезпечення, нефінансова підтримка, супровід і підтримка науково-технічної діяльності, інструменти регіонального вирівнювання (неадресна підтримка неблагополучним регіонам у рамках загального регіонального розвитку), ліцензування, сертифікація, нефінансова підтримка експортерів, підтримка малого бізнесу, розвиток інфраструктури тощо.

За цільовими орієнтирами розвитку виділяють експортоорієнтовану, імпортозамішувальну та інноваційну моделі.

Експортоорієнтована модель тяжіє до прообразу «жорсткої» політики, оскільки носить вибірковий

характер, спрямована на підтримку виробництв, що випускають продукцію на експорт, хоча спектр інструментів більш широкий та різноманітний – від інструментів «жорсткої» до інструментів «м'якої» політики. Подібний вибір для країни є небезпечним у разі сировинної орієнтації експорту, як це має місце на пострадянському просторі, зокрема в Україні. Ю.В. Кіндзерський висловив із цього приводу загальноприйнятну думку, що у стратегічній перспективі сировинний ухил відкидає потребу в отриманні нових знань, оскільки найбільш інтенсивно вони накопичуються саме в обробних галузях. Стагнація останніх провокує прогресуюче відставання від світових технологічних тенденцій, а також зумовлює необхідність імпортувати нову техніку, що ставить країну в повну зовнішню технологічну залежність й унеможливує будь-які інноваційні прориви [9].

Протилежною є модель імпортозаміщення, орієнтована на внутрішній ринок і побудована на політиці протекціонізму з переважанням інструментарію «жорсткої» політики. Її застосування є виправданим лише як тимчасовий захід для вирівнювання пропорцій у деформованому вітчизняному виробництві, підтримки вітчизняного виробника, вирішення проблем зайнятості та насичення внутрішнього ринку, проте у стратегічному плані подібна модель прирікає ПП на хронічне технологічне відставання через замкненість, створення для неї штучних сприятливих умов і нівелювання впливу конкуренції з боку іноземних виробників. Ця модель може також призвести до зниження загальної ефективності діяльності ПП через відмову від використання повною мірою переваг міжнародної спеціалізації, що суттєво знизить рівень конкурентоспроможності вітчизняних переробних підприємств.

Зважаючи на особливості, а також стратегічні цілі розвитку вітчизняної ПП як базову слід розглядати інноваційну модель. Саме вона має визначати напрям і траєкторію розвитку переробних підприємств та орієнтири регіональної промислової політики, структурні зрушення і технологічні зміни на всіх рівнях. Вона поєднує у собі позитивні риси як експортної, так і імпортозаміщуючої моделей, проте практично позбавлена їхніх негативних рис.

Гармонійний розвиток вітчизняної ПП на даному етапі може бути забезпечений об'єктивним поступовим переходом від переважно експортоорієнтованої через імпортозаміщуючу до переважно інноваційної моделі промислової політики, кожна з яких поетапно виконає своє призначення, вирішить притаманні для своєї специфіки завдання і забезпечить поступальний розвиток і досягнення стратегічної мети – перехід до вищих технологічних укладів.

На мезорівні промислова політика вирішує завдання вирівнювання галузевої і територіальної структур, зменшення регіональних диспропорцій розвитку, підвищення конкурентоспроможності

кожного регіону та має «вписуватися» у загальнодержавну промислову політику і стратегію розвитку. Головним на мезорівні є створення нових можливостей для розвитку промисловості регіону як системи, щоб вона могла вижити в жорсткій конкурентній боротьбі. В.І. Прушківський виділяє декілька підходів (концепцій) до проблеми формування механізму управління розвитком промисловості регіону: самозабезпечувальний підхід, що передбачає розвиток самозабезпечених промислових підприємств; технологічний підхід, що передбачає тісні виробничі зв'язки між галузями і підприємствами; цілісний підхід, що відображає гармонійну взаємодію всіх елементів галузевої структури промисловості, цілісність і раціональне поєднання галузей; відтворювальний підхід, що відображає соціальні пріоритети; економіко-географічний підхід, що обґрунтовує формування територіальних соціально-економічних систем (комплексів) [12].

Розуміння змісту і мети промислової політики дає орієнтир розвитку для кожного окремого переробного підприємства, допомагаючи визначити його траєкторію руху і сформуванню відповідний механізм забезпечення досягнення стратегічної мети, тобто управляти цим процесом.

З-поміж численних визначень поняття «управління розвитком підприємства», що інтегрують у собі сутнісний зміст дефініцій «управління» та «розвиток системи», досить адекватним видається запропоноване Р.В. Фецуrom, що називає управління розвитком підприємства цілеспрямованим впливом керуючої системи на керовану для забезпечення процесу переходу від поточного стану підприємства до кращого (досконалішого) порівняно з попереднім відповідно до поставлених цілей [15, с. 101].

Більшість вітчизняних і зарубіжних фахівців у галузі економіки та управління вважає, що проблеми у вітчизняній економіці пов'язані з проблемами формування нового, адекватного зміненим реаліям бачення управління розвитком виробництва на промислових підприємствах. Особливості управління розвитком вітчизняних підприємств переробної промисловості сьогодні пов'язані з підвищенням невизначеності зовнішнього середовища, посиленням процесів глобалізації, інтеграцією України в європейський економічний простір, невідповідністю наявних систем управління сучасним вимогам, що стосуються здатності швидко й адекватно реагувати на постійні зміни зовнішнього середовища, тенденціями розвитку світової економіки, внутрішнього та зовнішнього ринків, технологічними новаціями – все це ускладнює процес управління розвитком переробних підприємств у трансформаційних умовах і вимагає нових концепцій і підходів.

Для вирішення проблеми Н.В. Касьянова пропонує в механізм управління розвитком підприємства включати такі елементи [8]: оцінку процесів, що здійснюються на підприємстві, для забезпечення

його розвитку; вибір альтернативного стратегічного напрямку розвитку підприємства; визначення додаткових пріоритетів розвитку; оцінку напрямів розвитку підприємства з позиції його стійкості; розроблення плану щодо вдосконалення механізму управління розвитком, що відповідає сформованим стратегічним і тактичним пріоритетам.

Окрім того, як зазначає М.В. Афанасьєв, розвиток виробництва має відбуватися паралельно з розвитком форм і методів управління. На початку економічного зростання можуть застосовуватися монопроекти і порівняно прості методи менеджменту. При цьому наростання складності управ-

ління повинно випереджати розвиток виробництва, і лише у цьому разі воно може бути ефективним. Усе це тягне за собою ускладнення у функціональному, організаційному, мотиваційному, інформаційному відношеннях і подальшу реорганізацію керуючої та керованої підсистем [2].

Висновки. На етапі трансформаційних змін життєво необхідним є перехід до нових механізмів управління розвитком переробних підприємств, що містять логічний, послідовний, взаємозалежний набір заходів, адекватних сучасним умовам функціонування, і забезпечують одержання запланованого результату.

Список літератури:

1. Антоненко Г., Захаров А. Чи потрібна Україні промислова політика? Аналітична записка. К.: Центр економічної стратегії, 2015. 19 с.
2. Афанасьєв Н.В., Рогожин В.Д., Рудыка В.И. Управление развитием предприятия: монография. Х.: ИНЖЭК, 2003. 184 с.
3. Брижань І.А., Чевганова В.Я. Инструментарій безкризового екологічно орієнтованого управління розвитком промисловості. Економіка і регіон. 2013. № 6(43). С. 27–33.
4. Винер Н. Кибернетика, или управление и связь в живом и машине; 2-е изд. М.: Наука, 1983. 340 с.
5. Геєць В.М. Інституційна обумовленість інноваційних процесів у промисловому розвитку України. Економіка України. 2014. № 12(637). С. 4–19.
6. Горячева К.О. Механізм управління сталим розвитком промисловості України на основі кредитних ресурсів: дис... канд. екон. наук: 08.00.03; Донецький національний університет. Д., 2015. 290 с.
7. Синергетика і теорія управління соціально-економічними системами / В.С. Загорський, А.В. Ліпенцев, О.В. Кореньський. Демократичне самоврядування. 2011. Вип. 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2011_8_3.
8. Касьянова Н.В. Управління розвитком підприємства на основі кумулятивного підходу: концепція, моделі та методи: монографія. Донецьк: НАН України, Ін-т економіки пром-сті; СПД Куприянов В.С., 2011. 374 с.
9. Кіндзерський Ю.В. Промисловість України: стратегія і політика структурно-технологічної модернізації: монографія; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2013. 536 с.
10. Палехова Л.Л. Формування стратегії розвитку промислових підприємств в умовах глобалізації. Економічний вісник НГУ. 2006. № 2. С. 84–91.
11. Польщиков А.В. Промышленная политика как инструмент государственного регулирования развития приоритетных отраслей. Вестник Северо-Осетинского гос. ун-та им. К.Л. Хетагурова. Серия «Общественные науки». 2010. № 1. С. 238–241.
12. Прушківський В.Г. Регіональне стратегічне управління розвитком промисловості регіону. Економіка та держава. 2008. № 5. С. 39–41.
13. Раєвнева О.В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: монографія. Х.: ИНЖЕК, 2006. 496 с.
14. Татаркин А. Промышленная политика как основа системной модернизации экономики России. Проблемы теории и практики управления. 2008. № 1. С. 8–21.
15. Фецуру Р.В., Самуляк В.Ю. Управління розвитком машинобудівних підприємств. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2008. № 624. С. 100–109.
16. Хаустова В.С. Промислова політика в Україні: формування та прогнозування: монографія. Х.: ИНЖЕК, 2015. 384 с.
17. Інтерпретація понять «управління» і «менеджмент» та абстрагування їх змісту в теорії аграрної економіки / Г.М. Чорний, І.А. Міщенко, О.М. Файчук. Економіка АПК. 2014. № 3. С. 87–92.
18. Warwick K. Industrial Policy: Emerging Issues and New Trends. University of Cambridge, 2013. P. 28.